

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 2.4.2001 58. vuosikerta Numero 1 Sivu 13

Perunasopan uudet lajikkeet

ARJO KANGAS, MTT ja ANNE RAHKONEN,
Perunantutkimuslaitos

Markkinoille tulee yhä runsaasti uusia perunalajikkeita. Viime vuonna Kasvilajikelautakunnan luetteloon hyväksyttiin aikainen Lady Christl. Tänä vuonna hyväksyttiin kaksi ruokaperunaa: kiinteä Victoria ja jauhoinen, punakuorinen Redstar. Nämä lajikkeet ovat hollantilaista alkuperää. Kaikki uudet lajikkeet eivät kuitenkaan näytä vakiintuvan viljelyyn.

Lady Christliä edustaa Vihannissa toimiva Raisio Yhtymän Ruokaperunateollisuus. Lajike soveltuu ruokaperunateollisuudessa annosperunaksi, kuorimokäyttöön ja yleensä varhais- sekä syysperunaksi.

Monipuolinen Lady Christl

MTT:n ja Perunantutkimuslaitoksen koekentillä Lady Christl on ollut sekä varhais- että ruokaperunakokeessa. Varhaisperunakokeessa Lady Christlin varsisto on tuleentunut jopa hiukan aikaisemmin kuin Hankkijan Timon. Alkukehitys on kuitenkin ollut Timoa hitaampi, ja varhaisimmassa nostossa Lady Christlin sato on ollut hiukan Timoa pienempi. Syysnoston sato puolestaan on ollut hiukan Timoa suurempi. Tärkkelyspitoisuudeltaan lajike muistuttaa aika lailla Timoa. Ruokaperunakokeessa Lady Christl on ollut yhtä satoisa kuin Bintje. Sen tärkkelyspitoisuus jää matalaksi, noin 13 prosenttiin. Lajike on kiinteämukulainen ja pysyy keitettäessä hyvin koossa. Myös lajikkeen keittotummumisen kestävyys on selvä vahvuus. Mallon väri on keltainen. Kevättalvella Lady Christl yleensä makeutuu. Lajikkeen paras käyttöaika on kesästä joulun.

Lady Christlin ruvenkestävyys on kohtuullinen, muttei aivan parhaiden lajikkeiden tasoa. Myös maltokaariviruksen oire tulee siinä helposti näkyviin. Kokeiden kasvustoissa on esiintynyt jonkin verran perunaseittiä, ja myös alkuvaiheen viljelykokemusten perusteella suositellaan seittipeittausta. Mukulapesä muodostuu lähelle penkin pintaa. Peltovihertymisen estämiseksi lajike tarvitsee multauksia ja suuren penkin.

Ruokaperunaksi kiinteä Victoria

Tänä vuonna lajikeluetteloön hyväksytty Victoria on tyypiltään kiinteä, keltamaltainen ruokaperuna. Sen edustaja Suomessa on Pyhäjoen Kantaperuna Oy. Lajike on melko myöhäinen. Sen satotaso on kokeissa ollut lähellä Bintjeä. Mukulakoko on kuitenkin Bintjeä suurempi.

Victorian tärkkelyspitoisuus on kokeissa ollut keskimäärin 14,5 prosenttia. Hyvä rikkikiehumisen kestävyys kuuluu tämäntyyppisen lajikkeen ominaisuuksiin. Victorian erinomainen raakatummumisen kestävyys on etu kuorimo- ja suurtalouuskäytössä.

Victoria on lievästi ruvenarka. Maltokaariviroosin oireet tulevat siinä melko helposti näkyviin. Lehtiruton kestävyys on keskinkertainen. Taipumusta mukularuton arkuuteen ei kokeissa ole tullut ilmi.

Säästeliäs tyypilannoitus on Victorian ja Lady Christlen hyvälaatuisen sadon edellytys, kuten muillakin alhaisen tärkkelyspitoisuuden lajikkeilla.

Punaisen ystävälle Redstar

Redstarin edustaja on Pyhäjoen Kantaperuna Oy. Tämä lajike on jauhoinen, punakuorinen ja melko myöhäinen ruokaperuna. Redstarin mukulat ovat sileitä ja pyöreitä.

Mukulamuoto on yhtenäinen. Malto on keltainen.

Kokeissa Redstarin satoisuus on ollut Matildan luokkaa. Redstarin ulkoinen laatu on kuitenkin ollut erittäin hyvä. Ruvenkestävyys on parhaiden lajikkeiden luokkaa. Siksi lajikkeen nettosato onkin hyvä.

Redstarin lehtiruton kestävyys on lajikkeen myöhäisyydestä huolimatta selvästi heikempi kuin kestävimmillä ruokaperunoilla, joita ovat Matilda, Idole ja Suvi.

Maltokaariviruksen oiretta Redstarissa on kokeissa ollut vain vähän.

Uutuuksista vain osa saanut suosiota

Lajiketarjonta varhais-, ruoka- ja ruokateollisuusperunoiksi on viime vuosina ollut runsasta. Kolmannes viljelyalasta on tärkkelyslajikkeilla, joista suosituinta, Saturnaa, viljellään laajasti myös lastulajikkeena.

Lajikeluettelossa on tällä hetkellä 39 perunalajiketta. Niistä osan, esimerkiksi Rekordin ja Herthan, viljely on lähes loppunut. Vuoden 1995 jälkeen markkinoille on tullut kaikkiaan neljätoista uutta perunalajiketta. Niistä vain neljä on toistaiseksi saavuttanut edes jossain määrin merkittävän, yli yhden prosentin suuruisen viljelyalan. Nämä ovat Asterix, Satu, Kultra ja Columbo. Tämä ei ole ihme, kilpailu on todella kova.

Suosituin ruokaperunalajike on tällä hetkellä Van Gogh. Se on jauhoinen, satoisa lajike, jonka tärkkelyspitoisuus on keskimäärin 16,5 prosenttia. Suosioon ovat vaikuttaneet satoisuuden lisäksi hyvä ruvenkestävyys ja hyvät keitto-ominaisuudet. Puutteina ovat alttius virustaudeille ja taipumus maltovikoihin erityisesti kosteusolojen vaihdellessa. Myös syöväkestävyys Van Goghilta puuttuu.

Nicolan ja Asterixin ulkoinen laatu hyvä

Nicola on kiinteämaltainen, satoisa ruokaperuna. Sen ulkoinen laatu on hyvä ja tyyppillistä on korkea

voittumattoman sadon osuus. Ruvenkestävyys on erinomainen. Matildan viljelyala on laskussa. Lajikkeen lehtirutonkestävyys on edelleen kokeiden mukaan hyvä. Alttius ruvelle ja mukuloiden vihertymiselle ovat kuitenkin puutteita. Keittolaatu riittää vain kotitalouskäyttöön. Asterixin suosion salaisuus on erinomainen ulkoinen laatu. Ruvenkestävyys on keskinkertainen, mutta esimerkiksi mekaanisia vikoja Asterixissa on yleensä vähän. Asterixin malto on tiivis ja kiinteä. Kuorinnassa ja suurtalouskäytössä se on siksi vaivaton. Raakatummumista se kestää erinomaisesti.

Jauhoiset Satu, Kulta ja Idole

Satu on satoisa, jauhoinen lajike. Keitto-ominaisuudet ovat melko hyvät lukuun ottamatta taipumusta raakatummumiseen. Ruvenkestävyys on keskinkertainen, mutta muuten taudinkestävyys on hyvä. Kulta on jauhoinen, suhteellisen aikainen, runsasmukulainen syys- ja talviperunalajike. Sen mukula on pyöreä. Ruvenkestävyys on erinomainen. Taudinkestävyys on muutenkin hyvä, sillä maltokaariviroosinkin oireet ovat Kulta-lajikkeessa harvinaisia. Idole on jauhoinen, suurimukulainen ja satoinen lajike. Sen keitto-ominaisuudet ovat hyvät. Myös lehtirutonkestävyys on hyvä, mutta mukuloihin rutto siirtyy suhteellisen helposti. Vanha, erittäin myöhäinen ja runsaasti tärkkelystä sisältävä Pito on edelleen viljelyssä. Sen vaihtoehtona on kotimainen Suvi-lajike. Se on ruvenalttiudesta huolimatta sopiva jauhoinen peruna. Suvi on selvästi suurimukulaisempi kuin Pito.

Timo suosituin varhaisperuna

Hankkijan Timo on varhaisperunakokeiden mittarilajike Suomessa. Se on varhaisnostossa lajikkeista satoisimpia. Kokeissa vain Velox on ollut aikaisessa nostossa sitä satoisampi, mutta Adora ja Columbo ovat päässeet lähelle. Kesän edetessä monet lajikkeet tavoittavat Timon satoisuuden ja jopa ohittavat sen. Timo on säilyttänyt asemansa varhaisimpien erien tuotannossa. Siitä osataan parhaiten viljellä varhaisatota ja kuluttajat tuntevat sen. Matalasilmäiset ja sileäpintaiset Velox, Adora ja Columbo tulevat yleensä vasta kesäperunamarkkinoille, ja niitä käytetään pitkin syksyä ja alkutalvea. Adora ja Columbo soveltuvat kohtuullisen hyvin myös kuorintaan.

Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 1/2001: 13 sähköposti arjo.kangas@mtt.fi, anne.rahkonen@petla.fi puhelin (06) 474 6401.